

125618 - Kişinin İhmalkâr Olduğu İçin Allah’a Kavuşma İsteğinde Tereddüt Etmesi

Soru

Bilirim ki hikmet sahibi olan kişi, daima kendisine ölümü hatırlatır. Ben Rabbime kavuşmayı severim fakat görevlerimi ihmal etmemdeki korkum bu buluşmayı istemek konusunda beni tereddüde düşürüyor, bu yüzden bu konuda bana tavsiyede bulunmanızı rica ediyorum.

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Bu konuda size tavsiyemiz iki korkuyu birbirinden ayırmanızdır:

1- İtaatlere düşkünlük, haramlardan kaçınmak, çokça nafil ibadetlerini yapmak ve insanlara karşı iyi davranmak suretiyle her işte takvaya neden olan Allah korkusu: Bu, mükâfatlandırılacak ve övgüye değer bir korkudur.

2- Ahlakınıza ve amellerinize gözle görülür bir etkisi olmaksızın O'nun rahmetinden ümidinizi keserek ve azabından endişe ederek Allah'a kavuşmaktan korkmak: Bu, size fayda sağlamayan, istenmeyen bir korkudur. Bu, şeytanın sebep olduğu ve insanların Allah'ın rahmetinden ümitlerini kesmelerini sağladığı bir husustur.

Öyleyse düşün, sevgili kardeşim! Sen hangi Allah korkusuna yakınsın?

Müslümana sürekli olarak Allah'tan sakınması ve O'nun azabından korkması emrolunduğu halde aynı zamanda Allah'a karşı büyük bir umut beslemesi, O'nun affını ve ihsanını ümit etmesi de emredilmiştir. Bu umutla insanın Allah'ın rahmetine imrenmeye teşvik eden ve salih amellerde tembelliğe girmemesi, haramlara düşmemesi; her Müslümanın bunu öğrenmesi ve Allah için bu şekilde davranması gerekir.

Cabir b. Abdullah r.a dedi ki; Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'i vefatından üç gün önce şöyle derken işittim: “Biriniz Allah’a karşı hüsn-ü zan beslemeden (iyimser olmadan) sakın ölmesin.” (Muslim 2877)

Yüce Allah’ın rahmeti her şeyi kuşatmıştır ve O, bize karşı annelerimizden ve babalarımızdan daha merhametlidir. Bu nedenle İmam Süfyan Sevrî (Allah ona rahmet etsin.) şöyle buyurmuştur:

Hesabımın babama emanet edilmesinden hoşlanmam zira Rabbim benim için babamdan daha hayırlıdır.

Nevevî r.h şöyle dedi:

Alimler şöyle dediler: “Allah’a karşı hüsn-ü zan beslemenin” anlamı, O'nun kendisine merhamet edeceğini ve onu bağışlayacağını düşünmektir. Bazı alimler şöyle dedi: İnsan sağlıklı iken hem korkar hem de umutludur, bu iki duygu kendisine eşittir. Şöyle denilmiştir: Korku daha ağır basar fakat ölüm alametleri yaklaşınca ümit galip gelir hatta başka bir duygu olmayabilir çünkü korkudan maksat günahlardan ve çirkinliklerden sakınmak ve çok ibadet ve salih amelleri yapmaktır. Oysa ölüm yaklaştığında haramlar olmadığı için kişi sadece Allah’ın rahmetine ihtiyaç duyduğunu hisseder ve bir teslimiyet içerisinde bulunur. Bunu, ardından zikredilen “Her kul öldüğü haliyle diriltilecektir” hadisi destekliyor ve bu sebeple Muslim, bunu ilk hadisin ardından zikretmiştir. Alimler manasını şöyle ifade etmiştir: Kişi öldüğü haliyle diriltilecektir ve şu hadisle aynı anlamdadır: “Sonra niyet ettikleri şekilde diriltildiler.”

“Şerh Muslim” (17/210).

İmam Buhari, Sahih'inde "Korku ile Umut Üzerine Bölüm" başlıklı bir bölüme yer vermiştir. Hafız İbni Hacer r.h şerhinde şöyle dedi:

Onun "Korku ile Umut Üzerine Bölüm" ifadesi, şu anlama gelir: Bunu yapmak müstehaptır; dolayısıyla kişi umudu korkudan, korkuyu da umuttan ayırmamalıdır. Aksi takdirde bu; birincisinde aldanmaya, ikincisinde umutsuzluğa yol açar ve ikisi de kınanacak şeylerdir.

Umudun anlamı şudur ki kim ihmalkâr davranır veya günah işlerse Allah'ın onun günahını sileceğini

ümit etmelidir. Aynı şekilde kim de salih amel işler ve itaat ederse kendisinden kabul edileceğini ümit etmelidir. Her kim masiyetlere dalar ve cezalandırılmayacağını ümit eder, aynı zamanda günahı bırakmadığı gibi pişmanlık da duymuyorsa aldanmış ve gurur içerisinde sayılır. Ebu Osman el-Cezi'nin şu sözü ne güzeldir: Ebedi saadet, itaat ederken kabul edilmemekten korkmaktır. Ebedi şekavet ise günah işlerken kurtarılmayı ve ceza görmemeyi ummaktır.

İbn Mâce Abdurrahman b. Said b. Vahb'dan, o da babasından Aişe r.a şöyle dediğini rivayet eder: "Ey Allah'ın Rasulü! "Ve Rablerine dönecekleri için yapmakta oldukları işleri kalpleri çarparak yapanlar;" (Muminun 60) ayetinden maksat hırsızlık yapan ve zina yapanlar mıdır?" Rasulullah s.a.v: "Hayır. Bilakis oruç tutan, namaz kılan ancak kendisinden kabul edilmeyeceğinden endişe edendir."

Bütün bunlarla, sağlık durumunda korkunun müstehap olduğu konusunda görüş birliğine varıldı ve denildi ki: Sağlıkta korkunun daha fazla olması daha iyidir, hastalıkta ise tam tersi; ancak ölüme yaklaşıldığında bazı alimler kendilerini sadece umutla sınırlamayı önerdiler çünkü bu duygu kişinin yüce Allah'a muhtaç olduğu hususunu içerir. Korkunun bırakılmasından meydana gelecek amellerin işlenmesi mümkün değildir. Dolayısıyla Allah'ın affını ve mağfiretini düşünmek gerekir. Bunu: "Biriniz Allah'a karşı hüsn-ü zan beslemeden (iyimser olmadan) sakın ölmesin." hadisi destekler.

Diğerleri şöyle dedi: Güvende olduğundan emin olduğu hissine kapılmaması için kişinin korku yönünü hiç ihmal etmemesi gerekir.

Bu, Tirmizî'nin Enes'ten rivayet ettiği şu rivayetle desteklenmektedir: "Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, ölmek üzere olan bir gencin yanına geldi ve ona şöyle dedi: "Kendini nasıl hissediyorsun?" Şöyle dedi: "Allah'tan ümit ediyorum ve günahlarımdan korkuyorum." Bunun üzerine Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu: "Böyle durumda iki duyguyu kalbinde bulunduran her kul için yüce Allah, mutlaka o kulun umduğunu verir ve onu korktuğu şeyden korur."

Belki Buhari bu hadisi tercümede buna değinmiş ancak kendi şartına uymadığı için, kastedileni

belirtirken ona eşit olmasa da ondan istifade edilmesi gerektiğini aktarmıştır. (Feth el-Bari 11/301).

İbnü'l-Kayyım r.h şöyle diyor:

İyimser olmak/hüsnü zan ile aldanma arasındaki fark, netleşmiştir. Dolayısıyla şayet iyimserlik onu harekete geçirir, teşvik eder, ona yardım eder, ona yol gösterirse bu doğrudur; eğer bu, tembelliğe ve günaha girmeye neden oluyorsa o zaman mağrur olmak ve şeytan ile aldanmadır. İyimserlik ümittir, kimin ümidi onu itaate çekerse bu onu isyandan uzaklaştırır doğru bir ümit olur. Ancak kimin ümidi tembelliğe ve gaflete sürüklüyorsa işte o şeytanla aldanmış ve yanlış bir ümide kapılmış demektir.

(El Cevap el Kâfi s. 24).

Şeyh Abdülaziz bin Baz r.h'a soruldu:

Bir müminin ölümden korkmaması mı gerekir? Eğer bu gerçekleşirse, Allah'a kavuşma arzusunun olmadığı anlamına mı gelir?

Cevap:

Erkek ve kadın mümin, yüce Allah'tan korkmalı ve O'ndan ümitvar olmalıdır. Çünkü yüce Allah şöyle buyurdu:

“ İşte o şeytan, ancak kendi dostlarını korkutur. Şu hâlde, eğer iman etmiş kimseler iseniz onlardan korkmayın, benden korkun.” (Al-i İmran 175)

“ Şu hâlde insanlardan korkmayın, benden korkun.” (Maide 44)

“...Yalnızca benden korkun.” (Al-i İmran 40)

“İman edenler, hicret edenler, Allah yolunda cihad edenler; şüphesiz bunlar Allah'ın rahmetini umarlar. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Bakara 218)

“De ki: “Ben de ancak sizin gibi bir insanım. (Ne var ki) Bana, ‘Sizin ilâhınız ancak bir tek ilâhtır”

diye vahyolunuyor. Kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa yararlı bir iş yapsın ve Rabbine ibadette kimseyi ortak koşmasın.” (Kehf 110)

Erkek-kadın fark etmemek üzere hiçbir müminin Allah’ın rahmetinden ümidini kesmesi caiz değildir. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “De ki: “Ey kendilerinin aleyhine aşırı giden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları affeder. Çünkü O; çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.” (Zümer 53)

“Ey oğullarım! Gidin Yusuf’u ve kardeşini araştırın. Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah’ın rahmetinden ümidini kesmez.” (Yusuf 87)

“Yoksa Allah’ın tuzağından emin mi oldular? Ziyana uğrayan kavimden başkası Allah’ın tuzağından emin olamaz.” (Araf 99)

Kadın-erkek bütün Müslümanların ölüme hazırlanmaları ve gafletten sakınmaları gerekmektedir. Ayrıca Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’den şöyle rivayet edilmiştir: "Ağızların tadını kaçırın (lezzetleri yıkan) ölümü, çokça hatırlayın. Çünkü gaflet ve ölüme hazırlık yapmamak su el hatime yani kötü sonuca ve İslam üzerinde ölmemeye neden olmaktadır. Aişe r.a’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: **“Kim Allah’a kavuşmak isterse Allah da ona kavuşmak ister. Kim Allah’a kavuşmak istemezse Allah da ona kavuşmayı arzu etmez.”** buyurdu. Bunun üzerine ben:

“Ya Rasulullah! Ölümü sevmediği için mi (kavuşmak istemez)? Öyleyse hepimiz ölümü sevmeyiz.” dedim.

“Hayır, öyle değil. Mümine Allah’ın rahmeti, rızası ve Cenneti müjdelendiği zaman Allah Teâlâ’ya kavuşmak ister; işte o zaman Allah da ona kavuşmayı arzu eder. Kâfire Allah’ın azâbı, gazabı haber verildiği zaman Allah’a kavuşmaktan hoşlanmaz; Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz.” (Buhari, Muslim)

Bu hadis, ölümden nefret etmenin ve ondan korkmanın bir sakıncası olmadığına işaret etmekte olup bu durum, Allah'a kavuşma arzusunun eksikliğine işaret etmemektedir. Çünkü mümin

ölümünden nefret ettiğinde veya onun gelişinden korktuğunda, Allah'a daha çok itaat etmek ve O'na kavuşmaya daha çok hazırlanmak ister. Aynı şekilde mümin bir kadın da ölümünden korktuğunda ve ölümün kendisine gelmesinden nefret ettiğinde bunu daha çok itaat ve hazırlık ümidiyle yapar.

“Şeyh İbn Baz'ın Fetvaları” (6/313).

Sonuç olarak Allah korkusu ve O'na kavuşma korkusu Allah'ın haklarını ihmal etme korkusundan kaynaklanıyorsa bunda bir sakınca yoktur, aksine övgüye değer bir iştir ve o güne hazırlanmak için bir teşvik olmalıdır. Ayrıca salih amellerde bulunarak, samimi olarak tövbe etmesine ve günahlardan kaçınmasına vesile olmalıdır.

En iyisini Allah bilir.